

SAİT FAİK ABASIYANIK

Seçme Öyküler

Remzi Kitabevi

SAİT FAİK ABASIYANIK 1906'da Adapazarı'nda doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra bir süre Türkoloji okudu. Babası Mehmet Faik Bey'in isteğiyle iktisat öğrenimi için İsviçre'ye gitti. Ancak buradan Fransa'nın Grenoble şehrine geçti ve 1931-1935 yılları arasında Fransa'da kaldı. İstanbul'a dönünce sadece yazı yazarak geçinmeye karar verdi ve öyküleriyle tanınmaya, kitapları çıkmaya başladı. "Modern edebiyata yaptığı hizmetlerden dolayı" Amerika'daki Mark Twain Derneği'ne onur üyesi seçildi (1953). 11 Mayıs 1954 tarihinde hayatını kaybetti. Burgazada'daki yaşadığı ev "Sait Faik Müzesi" haline getirildi (1964). 1955 yılında yazarın annesi tarafından "Sait Faik Hikâye Armağanı" başlatıldı.

Yapıtları:

Öykü: *Semaver* (1936, Remzi Kitabevi), *Sarnıç* (1939, Çığır Kitabevi), *Şahmerdan* (1940, Çığır Kitabevi), *Lüzumsuz Adam* (1948, Varlık Yayınları), *Mahalle Kahvesi* (1950, Varlık Yayınları), *Havada Bulut* (1951, Varlık Yayınları), *Kumpanya* (1951, Varlık Yayınları), *Havuz Başı* (1952, Varlık Yayınları), *Son Kuşlar* (1952, Varlık Yayınları), *Alemdağ'da Var Bir Yılan* (1954, Varlık Yayınları), *Az Şekerli* (1954 –ölümünden sonra– Varlık Yayınları).

Roman: *Medar-ı Maişet Motoru* (1944, Yokuş Kitabevi: 2. baskısı *Birtakım İnsanlar* adıyla, 1952, Varlık Yayınları), *Kayıp Aranıyor* (1953, Varlık Yayınları).

Şiir: *Şimdi Sevişme Vakti* (1953, Yenilik Yayınları).

Röportaj-Öykü: *Tüneldeki Çocuk* (1955, Varlık Yayınları), *Mahkeme Kapısı* (1956, Varlık Yayınları).

Diğer yapıtları: *Balıkçının Ölümü-Yaşam Edebiyat* (1977, Bilgi Yayınevi), *Açık Hava Oteli* (1980, Bilgi Yayınevi), *Müthiş Bir Tren* (1981, Bilgi Yayınevi), *Sevgiliye Mektup* (1987, Bilgi Yayınevi).

Çeviri: *Georges Simenon'dan Yaşamak Hırsı* (1954-ölümünden sonra, İstanbul Yayınları).

SAİT FAİK ABASIYANIK

Seçme Öyküler

Yayına hazırlayan
Feridun Andaç

Remzi Kitabevi

SEÇME ÖYKÜLER / Sait Faik Abasıyanık

© Remzi Kitabevi, 2025

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Feridun Andaç

Düzeltili: Öner Ciravoğlu

Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2244-6

BİRİNCİ BASIM: Ağustos 2025

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika No: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No. 77, Bağcılar-İstanbul
Sertifika No: 44903 / Tel (212) 629 0615

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
-------------	---

SEMAVER

Stelyanos Hrisopulos	
Gemisi.....	13
Birtakım İnsanlar	23

SARNIÇ

Bir Karpuz Sergisi.....	29
Marsilya Limanı	34

ŞAHMERDAN

Kaşık Adasında	39
Şeytan Minaresi.....	48
Beyaz Pantolon	52

LÜZUMSUZ ADAM

Lüzumsuz Adam	61
Menekşeli Vadi	71

MAHALLE KAHVESİ

Dört Zait	79
Karanfiller ve Domates Suyu	85
Söylendim Durdum	89

HAVADA BULUT

Ay Işığı	93
Büyük Hülyalar Kuralım	102

6

HAVUZ BAŞI

İyilik Unutulmaz.....	109
Şehrâyin	113

SON KUŞLAR

Son Kuşlar	117
Kendi Kendime.....	123
Haritada Bir Nokta	126
Sivriada Geceleri.....	134

ALEMDAĞ'DA VAR BİR YILAN

Alemdağda Var Bir Yılan	141
Panco'nun Rüyası.....	145
Eftalikus'un Kahvesi.....	149
Hişt, Hişt!... ..	154
Dülger Balığının Ölümü.....	158
Çarşıya İnemem	162

SUNUŞ

Sait Faik'in yazıdaki yolculuğunu nasıl adlandırmalı?

O, dile düşegelen bir anlatıcı olarak sürekli "gitmeyi" seçen biridir. O nedenle onun öykülerinde zemin çoğu zaman, ibrenin "gitmek" eylemini gösterdiği zaman beliren olaylar üzerine kurulur.

O, bir kent gezginidir.

Birçok öyküsünde bu izlek belirgindir. Ama en çok da "*Haritada Bir Nokta*" öyküsü ile "*Lüzumsuz Adam*" öykülerinde Sait Faik'in bu yanı ortaya çıkmıştır.

Hatırlarsanız "*Haritada Bir Nokta*" şöyle başlar:

"Çocukluğumdan beri haritaya ne zaman baksam, gözüm hemen bir ada arar; şehir, vilayet, havali isimlerinden hemen mavi sahile kayar... Robinson Crusoe'yi okumuşumdur herhâlde, unuttum gitti. Onun zoruyla mavi boyaların üstünde bir garip ada ismi okuyunca hülyaya daldığımı sanmıyorum. Romanlar yüzünden adaları sevdiğimi pek ummuyorum ama belki de o yüzdendir. Haritada ada görmeyeyim. İçimdeki dostluklar, sevgiler, bir karıncalanmadır başlayıverir..."

Sonra gitmek duygusu, daha doğrusu gidip yola düşmek arzusu sarmalar onu. Ama en çok da *yazıya gitmeyi* sever. Kendisini "yazmasam deli olacaktım" hissinin kıyısına getiren de budur.

Sait Faik'in anlatıcılığını tanıma yordamı için öncelikle, on-

daki gitmek fikrini ve yolculuk imgesini bilmek gerek. Çünkü o yerinde duramayan biridir. Kentin bir bakıma “flaneur” insanıdır.

8

İşte bunu da “Lüzumsuz Adam” diye adlandırır.

Bir konuşmamızda Oktay Akbal onun “huzursuz bir adam” olduğundan söz etmiş, şunları söylemişti: *“Duramazdı bir yerde, gelirdi kahveye birkaç dakika oturur, yanına yöresine bakardı; sonra bir anda kaybolur giderdi. Gezmeyi, yürümeyi, farklı kesimlerden insanlarla konuşmayı severdi. Ama gene de çok çekingen yanları vardı.”*

O, hayatı böyle yaşamayı biliyordu.

Taşıdığı Toplumsal Bellek

Sokağın, sokakların taşıyıcısıdır o. Zamanın ruhunu anlatırken bir tür yansıtıcı bellektir. İnsana doğru yürür kentin topografyasını çıkarırken... Gördükleriyle yetinmez, derin düşünür ve hisseder her bir şeyi.

Yerin dili, mekânın gerçekliği onun anlatısında tanıklıklar da içerir ve her anlatısı bizde bir tür “hafıza mekânı” yaratır.

Sait Faik, bize modernizmin armağanıdır. Kentlileşme bilincinin varoluşunu simgeler. Yeni oluşan bireyi, onun içsel dünyasını, yaşama seyrini yansıtır anlatılarında.

Öykücülüğünde Bir Dönemeç

1940’lı yıllarda yazdığı öykülerden (1942/49) oluşan *Mahalle Kahvesi* öykücülüğünün “yeni”/ “son” dönemini muştular bize.

Yirmi üç öykünün yer aldığı kitap, *Lüzumsuz Adam/Havuz Baş/Son Kuşlar* ile bir arada anılsa da ayrıksı bir yanı vardır. Çünkü bu kitapta, hayata ve insana dair anlattıkları dönemin ruhunu yansıtmakla birlikte kendi ruh hâlini de anlatır bizlere.

Aynı zamanda “hayal gücü”nü bir öykü kahramanı gibi ele alır. Orada “anlatıcı”nın sinik yanını da görürüz.

Doğa/insan sevgisi, yaşamak duygusunun kuşattığı insanî bakış hemen öne çıkar. Gezgin ruhun yansılarını ise her bir öyküde anlatıcının gitmeyi seçen biri olma özelliklerini vurgular. Anlatıcının insanlardan kopuşu, kendini yalnızlaştırması, gitmek düşüncesinin doğurduğu melankoli, onun anlatıcı belleğinin izlerini bir kez daha çıkarır karşımıza.

Gerçeküstücü Dilin Yansımaları

Mart 1954'te yayımlanan *Alemdağ'da Var Bir Yılan* kitabı Sait Faik öykücülüğünün kırılma noktasını oluşturur.

Aynı yılın 1 Mayıs'ında yaşamını yitiren Sait Faik, bunun edebiyat dünyasındaki ve okurları üzerindeki etkilerini/yansımalarını göremedi ne yazık ki...

Bu kitabında; işlediği konu, yarattığı öykü kahramanı, yansıttığı gerçeklik duygusu onun anlatıcı kimliğini belirgin bir biçimde öne çıkarır. Yani imgelemenin labirentlerinden kopar, özgür anlatı seline kaptırır kendini. Yer yer anlam örtük gibi gelse de yeni bir dilin/sesin bakışıyla yazar.

Panco ve çocuklar, aşk ve tutku, ölüm ve yalnızlık, düş ve umut, sevgi ve ayrılık, sıkışıp kalmışlık ve yasaklar... Onun düşle gerçek arasındaki yolculuklarının başat kavramları olmuştur bu kitapta...

Dönüştüren Bilinç

Kentin bütün uğraklarında gezinen bir bakışın anlatıcısıdır Sait Faik.

O mahşerî kalabalıkta kendi "tekil" olma hâlini/birey'lik durumunu savurarak ve savunarak gezinir. İflah olmaz bir "aylak"tır o.

İçindeki kalabalığı/o mahşerî cümbüşü doker yazıya.

Kentteki her karşılaşma onun yalnızlık adasında bir imgeye dönüşür. İşte o zamanlarda da dili çetrefilli değil; yalın, duru, anlaşılırdır.

Kentteki devinim, gel-git, dönüşümün izleri, yıkılanın yerine inşâ edilenin sıkıntısı/açmazı ve kentin aldığı göçle değişmeye başlayan yeni yüzü onun anlatısında bin bir yüze dönüşür. Her adımda yüzleştikleri ise kaçışlarındaki izlerle birlikte anlatısına siner.

Düş ve gerçek, zamana, olaylara ve hatta mekânlara bakışının belirleyicisidir. Görünenin ötesine geçer sık sık. Gözüne ilişen her bir durumu, gerçekliği ebedileştirmek kaygısıyla kâğıda dökmek, yazısının temelinde yatan tutkudur âdeta. Kendi ağrısının, duygu durumunun ruh gözüyle bakarken içinde uyanan itkilerden yola çıkar çoğunlukla.

O dönemde henüz kapitalizmle tam olarak tanışmamış olan İstanbul, Osmanlı artıklarının izleriyle âdeta dubalar üzerinde soluk almaktadır. 1950'lere doğru gelindiğinde hızlanacak göç ise kentin dengesini iyice bozacaktır. İşte Sait Faik o geçişin tanelikliğinde bir anlatıcıdır. Toplumun debisini görür ve çalkantılı bir sürece geçişin izlerini hisseder.

Bir kıyıda duran/yaşayan, kente de ortaokul yıllarında adım atan, 1925/28'de Bursa Lisesi'ni tamamlayan Sait Faik 1928'den 1954'e değin artık kent müdavimi, gezginidir.

Kısa süre (yaklaşık üç yıl) eğleştiği Lozan (İsviçre) ve Grenoble (Fransa) onu etkiler elbette; hatta edebî yönelimini biçimler.

Onun gözlemesine ağanlar kent yaşamından yansıyanlardır ve biz burada Sait Faik'in görme biçimi kadar, kente bakışının anlamını da buluruz.

"Ben" in anlatımına sinen onun "ruh gözü" dür âdeta, tabii bir kent "flaneur" ünün ruhunun gözü...

"Öyle Bir Hikâye" onun "ben" sel yolculuğunun, sırdaşı "Panco" ile yol alıp hayata bakışını simgeleyen anlatısıdır.

Sait Faik o bakışı/duyusuyla bir yere bakma/anlatma bilinci taşır. Yer, tarih, bellek ve gelenek, oluşan modernlik düşüncesiyle iç içe biçimlenerek anlatısını oluşturur. Açık/saydam anlatıcılığı da buradan kaynaklanır bir ölçüde.

Kent duyarlılığı, kentlilik bilincinin aşısı buradan gelir. Ada ise hem bir anlatı metaforu olarak yalnızlık sığınağı hem de uyum/denge mekânıdır onun için.

Sait Faik'i "kurucu" bir anlatıcı yapan bu özellikleri göz ardı etmeden onun yapıtına/yaşamına bakmalıyız derim. Bilinmelidir ki, anlatıda özbilinç yaratma duyarlılığını, zamanın ruhu ve sorgusu içinden geçerek vermek ancak bu soy anlatıcılara mahsustur.

Seçme Öyküler'ine yansıyan bu birikime baktığımızda, onun edebî ikliminin, yazınsal yaratıcılığın izlerini görebiliriz. Bir yazarı var eden zamanın ruhunun da ne anlama gelebildiğini üstelik...

Feridun Andaç

SEMAVER

1936

STELYOS HRİSTOPULOS GEMİSİ

BİRTAKİM İNSANLAR

STELYANOS HRİSOPULOS GEMİSİ

KIŞ, ADA’NIN SAHİLLERİNE lodoslarla beraber gelirdi. Kocayemiş ağaçlarının çamlarla birleştiği adanın lodos tarafında hiçbir ev yoktur. Orada kocaman vahşi kayalar, tuhaf kuşlar ve derin uçurumlar vardır. Kalpazanlar Kayası’nın üstünden lodos aştığı zaman, adanın poyraz tarafındaki evlerinde sessiz bir hayat başlardı. Göçler gitmiş olurdu. Banyolar sökülmüş; köşkler küskün ve hayatsız dururdu. Küçük sandallar yer yer karaya çekilmiş bulunurdu. İşte balık zamanı bu zamandı. Kocaman gır gır kayıkları sahile başvururlar, torik ve palamut, adanın etrafında bütün gün döner dolaşırdı. Kocaman kayıklar, kocaman bir şehre durmadan balık götürür, adaya para pul, bir iki çuval un, birkaç kilo et getirirlerdi. O sene kış ne kadar fazla olmuşsa, balık da o nispete az çıkmıştı. Balığın az, kışın çok olması günah çıkartan papazı bile düşündürdü.

Stelyanos sabahtan beri çaparı^(*) hazırlıyordu. Tamir ettiği ağlar çoktan bozulmuş, yazın hazırladığı oltalar kopmuş, kayığın boyaları dökülmüş, evin içi çoktan karmakarışık olmuştu. Bu sene balık yoktu. Bu seneki göçler evvelki senekiler gibi bol keseden para harcamamışlardı. Balığı bile başka balıkçıdan almışlardı. Beş para faydalarını görmemişti. Trifon, kışa girerken hastalanmıştı. Köyde ilaç pahalıydı. Şehre inmek bir meseley-

(*) Ucuna yem yerine hindi tüyü bağlanmış on, onbeş veya daha fazla iğneli bir nevi olta.

di. Trifon, gerçi mektebe gitmiyordu. Ama kendi kendine çalışıyordu. Kitap, defter bile epey para tutmuştu. Stelyanos, yarın balığa gidecekti. Çaparinin hindi tüylerini düzeltiyor; kopmuş, çürümüş misinaları^(*) tamir ediyor, paslı iğneleri değiştiriyordu. Bir bol balık olsaydı yarın da biraz gaz yağı, bir parça şeker, Trifon'a bir pantolon, bir yün yelek, kendisine bir kasket alabilseydi. Evin içini biraz düzeltse, şehirden Trifon'a bir iki küçük hediyecek getirseydi. Bir denizci hikâyesi kitabı satın alırdı. Bir kocaman gemi resmi bulup Trifon'un yattığı küçük odaya çivileseydi. Stelyanos balığa akşamleyin çıktı. Gece-nin kim bilir hangi saatinde dönecekti. Trifon büyük babasını beklerken, uyuyakalmıştı. Rüya görüyordu.

Bir kayanın önünde bir gemi vardı. Trifon geminin içinde mi; yoksa kayanın üstünde miydi? Müthiş bir dalga, her an gemiyi o büyük kayaya çarpacak gibi yaklaşıyor, sonra nasıl oluyor bilinmez, dalga gelip gemiye çarpmıyordu. Her an o kaya ile gemi arasında bir iki kulaçlık mesafe azalacak zannedildiği halde, azalmıyordu, artmıyordu da.

Bir rüya böylece devam ederken, Stelyanos içeri girdi. Rüzgâr, odanın içini karıştırdı. Bir iki fotoğraf yerinden düştü. Danteller uçtu.

— Uyuyor muydun, Trifon?
 — Uyuyordum ya... Balık var mı baba?
 — Yok.. deniz sanki bomboş.
 — Neden acaba?
 — Muhakkak bir canavar peyda oldu, Trifon. Yoksa, bu vakit balık olmaz mı?

— Dede.. Sen hiç canavar gördün mü?

Stelyanos canavar görüp görmediğini kendi kendisine sorduğu zaman, düşünür kalırdı. Fakat başkaları sorunca; o kadar

(*) İpek veya bağırsaktan ut teline benzer bir şeydir. İğneler doğrudan doğruya olta kılına bağlanmadan bu beyaz şeye bağlanır.

canavar hikâyeleri ile dolu idi ki, o kadar gece yarıları, denizin karanlık, fosforlu yüzünden hışımla kocaman hayvanlar geçtiğini görmüştü ki.. Hikâyelerle hakikatleri karıştırır, muhayyalesinde ve hafızasında yaşayan mahlukları, denizlerde yaşamış hayvanlar gibi bulup çıkarıverirdi.

Zaten deniz kadar meçhul bir şey var mıydı? Kim bilir ol-taların yetişmediği, ağların serpilmediği denizlerde ne tatlı, güzel balıklar; ne haşın, yırtıcı, hayal edilmez canavarlar vardı.

— Gördüm, Trifon. Bir kıştı. Toriğe çıkmıştık. Bulunduğumuz nişanda^(*) pamuk balığı dedikleri bir canavar olduğunu işitmiştik. Bu balığın yavrusu yirmi, yirmi beş kilo ağırlığında olurmuş diye duyardık. Bu yavruları büyükler, bir tehlike karşısında yutarlar; tehlike atladıktan sonra tekrar kusarlarmış. Düşün, Trifon, pamuk balığı ne kadar kocaman bir şey. Pamuk balığını o akşam Rüstem Çavuş yakalamıştı. Biz, bütün kayıklar, onun etrafını almıştık. Bembeyaz, hakikaten pamuk gibi beyaz bir mahluktu. Yalnız ağzı, görülecek bir şeydi! Belki şu kapı kadar büyük. Dişleri yoktu. Rüstem Çavuş, balığın karnına bıçağı daldırınca, bu karnın içinde dört tane dipdiri yavru bulduk. Sonra bu hayvanın yalnızca yavrusu yakalandı mıydı, bütün deniz karışır, o cins bütün balıklar sandallara hücum ederler, devirirlermiş. O gece böyle bir vakaya meydan vermemek için kaçmıştık. Sonra bir akşam da...

Hikâyeler birbirini takip eder, Trifon, müphem (belirsiz) bir korku içinde uyuyuverirdi.

Kış ne kadar çok, ne kadar uzun olursa olsun; balık ne kadar az çıkarsa çıksın; yine yaz, bildiği gibi mahrumiyetlerin içinden kafasını kaldıracak ve onu bekleyenlere gelecektir.

Yukarıki iki odasında göçlerin oturduğu, sarı maden toprağı sıvalı küçük evin sahibi Stelyanos Hrisopulos, aşağıda zemin-den üç merdivenle inilen bir odada balık ağlarını örmekle meş-

(*) Deniz ortasında balıkların bulunduğu yere nişan veya taş denir.

guldü. Küçük odanın tavanı insan boyundan yüksek olmasına rağmen, insanı eğilmeğe mecbur bırakan bir karanlık; kilise önlerinde, deniz kenarlarında, balık ağlarının arasında, sandalın içinde çıkmış sarı alâmünit (şipşak) fotoğrafları hayal-meyal fark ettirdi. Bu fotoğraflara baktıkça, Hrisopulos ailesinin büyük kızını bir kraliçe tavrıyla sandal çekerken, küçük Trifon’u berrak dişleriyle gülerken görür; bütün çirkinlikleri silip süpüren alacakaranlığı seviverirdi. Hrisopulos ailesi bütün ölüleri ve iki tek canlısıyla güzel bir aileydi.

Onları ören genç gözleri bozacak kadar ince ve sanatkârane dantellerle süslü bir masa örtüsünün üstünde, kırmızı boyaları dökülmüş minyatür bir rakı sürahisinin yanında Trifon’un günlerce çalışarak yaptığı bir gemi duruyordu. Geminin yanında, Stelyanos’un küçük kızı ve Trifon’un anası Yovana’nın ayakta bir resmi vardı. Yovana, öleli dört sene olmuştu. Trifon şimdi on iki yaşındaydı. Sekiz yaşındaki Trifon’un resmi masanın üzerindeki gemi ve balık ağlarıyla beraber o sene, anasının öldüğü sene çıkmıştı. Bu resim, on yaşındaki bir çocuğun ilişemeyeceği yere asılmıştı.

Stelyanos Hrisopulos’un en şayanı dikkat (dikkate değer) yeri, boynuydu. Hiç kimsenin boynu, bir balıkçının kafasıyla vücudu arasında yükselen bu garip sütun kadar sert, dik, karar-mış, âdeta nasırlı ve sinirli olamaz. Buruşuk derinin üstünde rüzgârın, güneşin yaptığı tesir çok büyüktür. Genç bir balıkçı yüzüne sıhhat, enerji, hayat ve renk ulaştıran bu sütun, yalnız balıkçılarda bu kadar devrilmez bir mahiyetle yükselir. Bir balıkçı ne kadar ihtiyar olursa olsun, derisi ne kadar buruşuk bulunursa bulunsun, her zaman kafası genç, dinç; boynu sağlam ve diktir.

Stelyanos Hrisopulos, hem balık ağlarını örüyor, hem de şarkı söylüyordu. Büyük kızını dokuz sene evvel kaçırmışlardı. Küçük kızı daha uslu akıllı çıkmış, evlenmiş barklanmıştı. Damadı, bir kış kocaman ve geniş sırtına işleyen bir rüzgâra yakalanmış,

kayığı batmış, kendisi zorla kurtarılmıştı. Fakat zatürre, bu çınar adamı bir on gün içinde, ara sıra evlerine gelen sıska göçlere döndürüvermişti. On altıncı gün sokağa çıkan Stavro, yirmi beşinci gün yine aynı hastalıktan ölüvermişti. Küçük kıızı; bu kocaman kollu, sert bakışlı delikanlıyı unutmamış, verem olmuştu. Büyük oğlu ise Yunanistan'da, ne yaptığı meçhuldü. Dört senedir haber alamıyordu. Küçük kıızı da öldükten sonra Stelyanos'un elinde avucunda Trifon'dan başka insan kalmamıştı.

Trifon, bu sert bakışı, bu çelik boynu, bu perişan ve laubali kıvrıkcık saçları, bu kuvvetli parlak dişleri babasından almıştı. Anasından ona yalnız huylar geçmişti. Birden parlayıveren çok seri neşesi vardı. Gürbüz insanlara has açılan ve hayrete düşüren bir gülüşle gülerdi. O uzun, ince, Grek yüz, âdeta değirmileşir, gözler küçülür, sivri ince ve beyazlığından sarıca dişleri bir kutu, bir acayip kutu gibi açılırdı. Ve keder de ona birden gelirdi. Sebebi başka çocuklar için tekrar yılışık bir gülme veren her söz, onu darıltır, ağlatırdı. Stelyanos hem şarkı söylüyor, hem balık ağlarını tamir ediyor, hem de küçük Trifon'u düşünüyordu.

Küçük Trifon'u düşünen büyükbaba, gülmez olur mu? Hiçbir hareket bu gülüş kadar belirsiz ve ince değildir. Onun için kimse, üç yavrusunu kaybetmiş bir insan diyemezdi. Bu gülen yüz en bahtiyar insanların yüzüydü. Belki bir hile düşünen hilekâr da böyle gülerdi. Belki sandalını saati iki mecidiyeye kiraya vermiş balıkçılar da böyle içten içe sırtırlardı: Stelyanos, Trifon'u düşünürken kimse gelip onu rahatsız etmemeliydi. O, her zaman Trifon'u düşünürdü ama, bilhassa elinde iğ, balık ağlarını örerken onun küçük yaramazlıklarını, tatlı şakalarını hatırlayabilirdi. Başka zamanlar Trifon yelken açmasın, Trifon soğuk almasın, Trifon bu havada denize girmesin, Trifon çamlarda uyumasın, Trifon sokak çocuklarıyla kavga etmesin; bütün bunlar ihtiyarı sokak sokak dolaşmaya mecbur ederdi. O halde Trifon çok yakınlardaydı. Demek ki, ne yelkende, ne balıkta, ne denizdedir. O halde Trifon neredeydi?

Trifon evin önündeki çınar ağacının dibinde, üstünde otla-
rı kuruyan bir sandalyenin yanındaydı. Bir ikinci gemi yapmak-
la meşguldü. Bu seferki gemi, on iki yaşındaki bir çocuğun ya-
pacağı gemi değildi. Bu, artık şimdiden kaptan olacağı anlaşı-
lan bir delikanlının gemisi idi. İçinde açılmak, uzaklaşmak, se-
yahat arzuları dolu, hür, serazat (başiboş), vatansız bir insanın
gemisiydi. İçinde dalgalar, fırtınalar, sakin denizler, acayip ba-
lıklar, bambaşka bize benzemeyen, bize benzeyen insanlar dolu,
bir insanın tahayyüllerinin, hatıralarının gemisiydi. Bu gemi ile
deniz kenarına gidilir, bu geminin arkasındaki bandıra direğine
bir ip bağlanır ve bu geminin yelkenleri rüzgârla şişer, ve bu ge-
minin sahibi, yelkenleri pupa gidenin arkasından neler, ne baş-
ka vatanlar, ne başka sular düşünebilirdi.

— Trifon, orada mısın?

— Buradayım!..

— Bir yere kaybolma sakın.

— Gemi yapıyorum.

— Yine mi gemi?

— Bu seferki ötekine benzemeyecek. Kocaman bir şey ola-
cak. Akıntı gibi koşacak.

— Adını ne koyacaksın geminin, Trifon?

— Adını mı?

Çocuk düşünceye dalmıştı. Aklına önce anasının ismi gel-
mişti. Dudaklarının ucunda, Yovana ismi olduğu halde, düşü-
nüyordu. Bu ismi söylese, büyükbabanın gözlerinde yine hayal-
lerin uçuşmaya başladığını, hatıralarının dalgalar gibi kabardı-
ğını görecekti. İhtiyar, uzun zaman sakin bir deniz gibi bekle-
yecek, susacaktı. Trifon bu durgun ve ağır hayvanları sevmez-
di. Bir daha sordu.

— Adını mı? Şey... “Stelyanos Hrisopulos” koyacağım.

İhtiyar, elindeki iği dantelalarla süslü masanın üzerine bırak-
mış, katıla katıla gülüyor; ve kendi ismi konacak geminin ismi-
ni tekrarlıyordu:

Bu kitapta usta öykü yazarı Sait Faik Abasıyanık'ın eserlerinden seçilen ve onun edebiyatını en iyi yansıtan öyküler bir araya getirildi:

Alemdağda Var Bir Yılan	Karanfiller ve Domates Suyu
Ay Işığ	Kaşık Adasında
Beyaz Pantolon	Kendi Kendime
Bir Karpuz Sergisi	Lüzumsuz Adam
Birtakım İnsanlar	Marsilya Limanı
Büyük Hülyalar Kuralım	Menekşeli Vadi
Çarşıya İnemem	Panco'nun Rüyası
Dört Zait	Şehrâyin
Dülger Balığının Ölümü	Şeytan Minaresi
Eftalikus'un Kahvesi	Sivriada Geceleri
Haritada Bir Nokta	Son Kuşlar
Hişt, Hişt!...	Söylendim Durdum
İyilik Unutulmaz	Stelyanos Hristopulos Gemisi

*“Sait Faik, bize modernizmin armağanıdır.
Kentleşme bilincinin varoluşunu simgeler.
Yeni oluşan bireyi, onun içsel dünyasını,
yaşama seyrini yansıtır anlatılarında.”*

Feridun Andaç

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2244-6

9 789751 422446